



УДК: 792; 378

Т. А. МЕДВІДЬ, кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка

ТВОРЧІ ПРОЕКТИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ХОРЕОГРАФА

Формування фахових компетентностей майбутніх хореографів передбачає застосування в освітньому процесі інтерактивних методів, ефективним з яких є метод проектів. У статті розкривається сутність поняття «метод проектів», окреслюються його ознаки та умови ефективного застосування. Визначаються загальні та фахові компетентності хореографа, які можуть формуватися у проектній діяльності. Наводяться приклади навчальних проектів з різних фахових дисциплін.

Ключові слова: *метод проектів, хореограф, компетентності, проект стандарту вищої освіти, педагогічна технологія, навчально-дослідницька діяльність, викладач, презентація.*

Метод проектів не є принципово новим у світовій педагогіці. Він застосовувався як у вітчизняній дидактиці, так і в закордонній. Виник у 20-ті роки минулого століття у США. Метод проектів набув поширення і популярності завдяки раціональному поєднанню теоретичних знань і можливостей їх практичного застосування для розв'язування конкретних проблем дійсності в спільній діяльності студентів. «Все, що я пізнаю, я знаю, навіщо це мені потрібно, де і як я можу ці знання застосовувати» - основна теза сучасного розуміння методу проектів [1, с. 57]. Ця теза цілком збігається з практикоорієнтованим навчанням студентів спеціальності «Хореографія».

Аналізуючи сфери діяльності хореографа у сучасних умовах, слід відзначити її багатофункціональний характер. Наразі на ринку праці більш затребуваним є хореограф-універсал, готовий не тільки до артистичної діяльності (бажано у різних стилях хореографічного мистецтва), але й до викладацької, балетмейстерської та навіть режисерської діяльності одночасно. Сучасний хореограф повинен бути готовим до практичної діяль-





ності у різноманітних умовах. Сьогодні все більш популярними в культурно-мистецькому середовищі стають синтетичні вистави: різноманітні шоу, мюзикли, естрадні вокально-хореографічні композиції, перформанси тощо, які потребують володіння хореографами спеціальними компетентностями. Завдання профільних освітніх закладів – підготувати конкурентоспроможного фахівця готового вирішувати професійні завдання.

Проект стандарту вищої освіти спеціальності «Хореографія» визначає цілі навчання – формування у студентів комплексу компетентностей, що забезпечить провадження педагогічної, балетмейстерської, організаційно-управлінської, науково-дослідної діяльності у сфері хореографії.

Розробники проекту стандарту пропонують формувати наступні загальні компетентності, серед яких є ті, що найефективніше можна сформувати саме методом проектування: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатність проведення досліджень на відповідному рівні, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність генерувати нові ідеї (креативність), навички міжособистісної взаємодії, здатність розробляти та управляти проектами. Серед фахових компетентностей такими є: здатність виявляти та вирішувати проблеми (дослідницькі, творчі, організаційні) у сфері фахової діяльності, здатність здійснювати дослідницьку діяльність у сфері хореографії, усвідомлювати логіку та основні етапи наукової роботи, здатність до художньо-критичної діяльності у сфері хореографії, здатність розробляти і впроваджувати авторські інноваційні педагогічні та мистецькі методики та технології, здатність усвідомлювати синтетичну природу хореографічного мистецтва та розуміти багатоманітність його можливих зв'язків з іншими мистецтвами у хореографічному творі, здатність створювати хореографічну складову в різних мистецько-видовищних формах, здатність використовувати методи, прийоми, стратегії сучасного менеджменту, розуміти особливості фінансового та адміністративного забезпечення творчого проекту, особливості його реалізації в комерційних і некомерційних сферах, здатність продукувати креативні ідеї, обговорювати їх в команді, розробляти алгоритм їх практичного втілення в арт-проекті та ефективно вирішувати завдання по його реалізації, здатність забезпечувати організацію та функціонування професійного та аматорського хореографічного колективу, здатність презентувати власний творчий, науковий продукт, використовуючи традиційні та інноваційні комунікаційні технології, здатність розробляти і втілювати авторські хореографічні твори різноманітні за формою, жанром, виражальними засобами з використанням традиційних та новітніх прийомів їх створення.





Метод проектів припускає можливість вирішення певної проблеми. У ньому передбачається, з одного боку, необхідність використання різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого – інтегрування знань, умінь з різних галузей науки і мистецтва. Методом завбачено певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, що дозволяють вирішити ту чи іншу проблему шляхом самостійних дій студентів з обов'язковою презентацією чи представленням отриманих результатів, що сприяє використанню дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю.

У різних джерелах можна знайти різні тлумачення поняття «метод проектів». Найрозповсюджені з них:

С. А. Пілюгіна розглядає метод проектів як «особистісно-орієнтований метод навчання, заснований на самостійній діяльності учнів щодо розробки проблеми й оформлення її практичного результату» [5, с. 197].

І. Д. Чечель зазначає, що «метод проектів – це педагогічна технологія, орієнтована не на інтеграцію фактичних знань, а на їх застосування до набуття нових (інколи і шляхом самоосвіти)» [6, с. 4].

К. М. Мелашенко визначає метод проектів як педагогічну технологію, що «передбачає певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, які дають змогу розв'язати ту чи іншу проблему в результаті самостійних дій учнів з обов'язковою презентацією цих результатів» [4, с. 13].

Проектна діяльність відрізняється від навчально-дослідницької діяльності. Р. С. Гуревич виділяє такі відмінності :

1) метод проектів націлений на всебічне і систематичне дослідження проблеми, розробку конкретного варіанту (моделі) освітнього продукту;

2) для навчально-дослідницької діяльності головним підсумком є досягнення істини, тоді, як робота над проектом припускає одержання, передусім, практичного результату;

3) проект, будучи результатом колективних зусиль виконавців, на завершальному етапі діяльності припускає рефлексію спільної роботи, аналіз повноти, глибини, інформаційного забезпечення, творчого вкладу кожного;

4) навчально-дослідницька діяльність індивідуальна за своєю суттю і націлена на те, щоб одержувати нові знання, а мету проектування внести у межі виключно дослідження, навчаючи додатково конструюванню, моделюванню та ін. Таке навчання має здійснюватися як на матеріалі наявних навчальних предметів, так і в спеціально організованому навчальному середовищі [2, с. 201].





Для ефективного застосування проектних технологій у підготовці майбутніх хореографів слід дотримуватися наступних педагогічних умов:

1) значущість в дослідницькому і творчому плані проблеми та її усвідомлення учасниками освітнього процесу (студенти повинні усвідомлювати теоретичну і практичну значущість завдань для їх професійного зростання);

2) професійна спрямованість та реальність виконання запропонованих завдань (проекти мають бути пов'язані з майбутньою професійною діяльністю і мати практичне значення);

3) структуризація змістової частини проекту (чітке планування етапів виконання проекту);

4) самостійність студентів у виконанні проектів (важливо чітко встановити обсяг і зміст самостійної роботи кожного учасника проекту);

5) використання дослідницьких методів;

6) суб'єкт-суб'єктна взаємодія учасників освітнього процесу;

7) ресурсно-диференційований підхід до використання проектних методик, що передбачає урахування можливостей викладача та рівня підготовленості й індивідуальних особливостей студентів;

8) адекватність системи контролю за виконанням проекту відповідно до складності завдань (форми та методи контролю повинні бути методично обґрунтованими)

Для підготовки студента до проектної діяльності важливим етапом є ознайомлення з методологічним підґрунтям та можливостями.

Всебічний аналіз проекту експертами дає можливість удосконалити проект так, аби можна було братися до його реалізації. Проекти можуть мати найрізноманітнішу спрямованість. Як приклад можна навести наступні творчі проекти:

- створення презентації з визначеної теми (теоретичні дисципліни: Історія мистецтв, Основи сценографії, Історія костюму тощо);

- створення навчально-тренувальної або танцювальної комбінації (індивідуальний міні-проект з практичних дисциплін: Класичний танець, Сучасний танець, Народно-сценічний танець тощо);

- розробка положення конкурсу хореографічного мистецтва (Методика роботи з хореографічним колективом, Менеджмент соціокультурної діяльності);

- розробка реклами власної хореографічної студії (Методика роботи з хореографічним колективом, Менеджмент соціокультурної діяльності);





- розробка бізнес-плану майбутньої хореографічної школи (Методика роботи з хореографічним колективом, Менеджмент соціокультурної діяльності);
- постановка хореографічної композиції різної складності (Мистецтво балетмейстера, Композиція і постановка танцю);
- створення вокально- (музично-) хореографічної композиції зі студентами спеціальності «Музичне мистецтво» (Організація танцювальних шоу-програм, Мистецтво балетмейстера);
- створення хореографічних вистав (дитячі вистави, одноактні балети) (Організація танцювальних шоу-програм, Мистецтво балетмейстера);
- створення перформансів (Організація танцювальних шоу-програм, Мистецтво балетмейстера);
- створення тематичної концертної програми зі сценарієм (Організація танцювальних шоу-програм, Мистецтво балетмейстера);
- створення (участь) шоу-програми, музичної вистави, мюзиклу (Організація танцювальних шоу-програм, Мистецтво балетмейстера).

Важливою умовою для вдалої реалізації творчого проекту є усвідомлене ставлення студентів до цього процесу, наявність методичних рекомендацій, проміжний та підсумковий контроль та демонстрація творчого проекту.

Долучати до проектної діяльності студентів-хореографів варто з першого року навчання: спочатку як глядачів, виконавців, незалежних експертів, а потім як творців. При цьому студенти повинні чітко розуміти завдання, що перед ними ставляться, мати методичний супровід, та розуміти критерії оцінювання їхньої діяльності у творчому проекті.

При використанні проектних технологій у навчально-виховному процесі змінюється і роль викладача. Різко підвищується об'єм його консультацій та діалогів зі студентами. Авторитет викладача тепер базується на вмінні стимулювати ту розумову та творчу активність студентів, у якій вони самі особисто зацікавлені заради успіху в прийнятій ними проектній діяльності. Під час роботи над проектом викладач лише радить загальний напрямок і головні орієнтири пошуку.

Викладач у спілкуванні з творчими групами студентів, які розробляють певний проект, використовує проектно-конструкторський підхід, адже життєвий цикл проекту має декілька стадій і природньо, що на кожному з етапів студенти можуть помилятися, висловлювати помилкові гіпотези, неправильне припущення, і тут роль викладача є консультативною.





Педагогічна цінність співпраці викладача зі студентами при виконанні проектів надзвичайно висока. Викладач виявляє демократично-гуманний стиль спілкування, має змогу виявити свою компетентність у дослідженні і розробці проекту, виступає кваліфікованим експертом-консультантом. Авторитет викладача в проектній діяльності базується на здатності бути ініціатором цікавих питань.

Важливо, що студенти працюють у різних за складом групах і набувають соціально важливих навичок (бути командою однодумців, зорієнтованих на справу). Під час цієї проектної роботи розвивається вміння бачити себе з боку, критично аналізувати свої досягнення, реально бачити можливості самовдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : [навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення курсу] / Буйницька О. П. – Кам'янець-Подільський : ГПП Буйницький, 2009. – 100 с.
2. Гуревич Р. С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навчальний посібник / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, Л. С. Шевченко ; за ред. Гуревича Р. С. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. – 348 с.
3. Козинець І. Проект як засіб формування творчої особистості студента / І. Козинець // Матеріали конференції: XVIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах СНД», грудень, 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oldconf.neasmo.org.ua/>
4. Мелашенко К. М. Технологія проектного навчання / К. М. Мелашенко // Завуч. – 2006. – № 13. – С. 12-14.
5. Пилюгіна С. А. Метод проектной деятельности в Интернете и его развивающие возможности / С. А. Пилюгина // Школьные технологии . – 2002. – № 2. – С. 196-199.
6. Чечель И. Д. Метод проектов: субъективная и объективная оценка результатов / Чечель И. Д. // Директор школы. – 1998. – № 4. – С. 3-10.

